

IP LIFE PL Pilica Basin CTRL

Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

ERCE
European Regional
Centre for Ecotoxicology
Under the auspices
of UNESCO

Fundacja na rzecz Rozwoju
Polskiego Rolnictwa

Projekt zintegrowany LIFE

Wdrażanie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy (LIFE Pilica)

Budowanie potencjału do wdrożenia działań naprawczych, wskazanych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, w obrębie zlewni rzeki Pilicy to główne wyzwanie, które postawiono przed projektem zintegrowanym LIFE Pilica. Zakładanym efektem końcowym jest poprawa jakości i bioróżnorodności wód powierzchniowych ze szczególnym uwzględnieniem Zbiornika wodnego Sulejów.

Projekt pt.: „Wdrażanie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy” o akronimie IP LIFE PL Pilica Basin CTRL (w skrócie: LIFE Pilica) uzyskał dofinansowanie z Komisji Europejskiej w ramach programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE, a tym samym dołączył do grupy wodnych projektów zintegrowanych LIFE realizowanych w krajach Unii Europejskiej.

Beneficjentami projektu są Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (pełniący rolę Beneficjenta Koordynującego), Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii Polskiej Akademii Nauk, Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa oraz FPP Enviro. Instytucją współfinansującą projekt jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Projekt realizowany jest w zlewni Pilicy o powierzchni ok. 9 tyś. km², która położona jest na obszarze 93 gmin w obrębie 5 województw (łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, śląskiego oraz świętokrzyskiego). Rzeka Pilica wraz z utworzonym na niej Zbiornikiem Sulejów stanowi istotny element rozwoju społeczno-ekonomicznego centralnej Polski. Postępująca eutrofizacja wód, skutkująca występowaniem intensywnych zakwitów sinic w ZW Sulejów, niski poziom retencyjności wód, w szczególności na obszarach zmeliorowanych, jak również wysokie zapotrzebowanie na pobór wód na potrzeby m.in. akwakultury decyduje, że efektywne zarządzanie ilościowe i jakościowe zasobami wodnymi w zlewni Pilicy jest obecnie kluczowe dla adaptacji do zmian klimatycznych regionu i jego rozwoju gospodarczego.

Wzrost zaangażowania zarówno podmiotów związanych z szeroko rozumianą gospodarką wodną, jak i indywidualnych użytkowników jest kluczowe dla wdrożenia Planu gospodarowania wodami. Osiągnięcie tego efektu ma zapewnić realizacja projektu LIFE Pilica m.in. poprzez wypracowywanie ścieżek komunikacji pomiędzy podmiotami, wspomaganie inwestorów na etapie planowania i wdrażania oraz zaangażowanie organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych. Istotnym elementem projektu będzie praktyczne wykorzystanie ekohydrologicznego podejścia do zlewniowego zarządzania wodami, jak również promocja rozwiązań opartych na przyrodzie (ang. *nature-based solution, NBS*) m.in. dla ograniczania presji rolniczej, jak i adaptacji miast do zmian klimatu.

Zlewnia rzeki Pilicy to zlewnia, gdzie istotnym elementem wpływającym na jakość wód są zanieczyszczenia związane z jej użytkowaniem rolniczym. Dlatego też projekt przewiduje działania w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej, poprzez szeroką gamę szkoleń i seminariów dla doradców rolnych, rolników, oraz nauczycieli i uczniów szkół rolniczych. Planowane jest również utworzenie demonstracyjnych gospodarstw rolnych, oraz demonstracyjne wdrożenie rozwiązań typu NBS dla ograniczenia rolniczych zanieczyszczeń obszarowych oraz zwiększenia retencji wód.

Zanieczyszczenia pochodzące z obszarów rolniczych to również konsekwencje nieefektywnego zarządzania gospodarką ściekową. Opracowana dla obszaru zlewni powyżej Zbiornika Sulejów aplikacja do zarządzania gospodarką wodno-ściekową na terenach wiejskich zostanie przekazana samorządom gminnym. Będzie ona odpowiedzią na potrzeby gmin w zakresie planowania, ewidencji, monitoringu

IP LIFE PL Pilica Basin CTRL

Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie

oraz kontroli użytkowników. Ponadto gminy wiejskie otrzymają bezpośrednie wsparcie poprzez sfinansowanie w ramach projektu opracowania dokumentacji planistycznych, takich jak Programy gospodarki wodno-ściekowej dla obszarów wiejskich, czy Programy Funkcjonalno-Użytkowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej dla sołectw. Zespół projektu zintegrowanego będzie ponadto aktywnie współpracował z gminami w pozyskiwaniu na inwestycje środków finansowych ze źródeł krajowych i zagranicznych.

Obszary miejskie otrzymają natomiast wsparcie w zakresie opracowania Miejskich Planów Adaptacji do zmian klimatu wraz z modelami funkcjonowania kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej. Ich wdrożenie przyczyni się do zmniejszenia presji hydrologicznej szczególnie w okresach ekstremalnych opadów. Utworzone zostaną również demonstracyjne systemy do lokalnej retencji i doczyszczania wód opadowych, oparte na błękitno-zielonej infrastrukturze oraz biotechnologiach ekohydrologicznych. Będą one stanowić podstawę działań edukacyjnych dla innych ośrodków miejskich w regionie.

Wdrażanie działań w obszarze zlewni Pilicy powyżej Zbiornika Sulejów, mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia rzek, będzie wpływała na poprawę stanu wód zbiornika. Narzędziem służącym do efektywnego zarządzania jakością i ilością wody w zbiorniku będzie opracowany system wspierania decyzji oparty na modelu matematycznym połączonym z automatycznymi stacjami pomiarowymi zlokalizowanymi w zlewni. System pozwoli na zarządzanie zbiornikiem, tak aby zmniejszyć intensywność zakwitów sinicowych oraz zapewnić trwałe bezpieczeństwo powodziowe miasta Sulejów.

Niska jakość wód powierzchniowych, ich zanieczyszczenie to nie jedyny problem w gospodarowaniu wodami w zlewni Pilicy. Również poprawa dostępności zasobów wodnych stanowi aktualne wyzwanie, zwłaszcza na obszarach rolniczych. W celu zwiększenia retencji wody w krajobrazie, zwiększenia bioróżnorodności oraz poprawy stanu ekologicznego wód realizowane będą działania zmierzające do odbudowy starorzeczy i mokradeł nadrzecznych, a także do udrożnienia cieków poprzez budowę przepławek połączoną z modernizacją jazów. Największą inwestycją w zakresie przywracania ciągłości rzek będzie opracowanie dokumentacji dla przepławki dla ryb w wybudowanej przed 48 laty zaporze Zbiornika Sulejów.

Całkowity budżet projektu LIFE Pilica to ok. 74 mln złotych. Projekt jest w 60% finansowany przez Komisję Europejską tj. w wysokości 43 mln złotych. Narodowy Fundusz Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska dofinansuje projekt kwotą 25 mln złotych (35% kosztów kwalifikowanych). Wkłady własne Beneficjentów będą stanowiły ok. 5% budżetu.

Termin rozpoczęcia projektu to 1 stycznia 2021. Mamy nadzieję, że przez 10-letni okres trwania projektu osiągniemy cel, jakim jest wdrożenie kolejnych aktualizacji Planów gospodarowania wodami, co w konsekwencji doprowadzi do osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego rzeki Pilicy i jej dopływów, zmniejszenia zakwitów sinic w Zbiorniku Sulejów oraz wzrostu usług ekosystemowych w zlewni Pilicy.

Zapraszamy do współpracy!

Dane kontaktowe:

Koordynator projektu LIFE Pilica: Mariusz Biernacki, PGW Wody Polskie RZGW w Warszawie
tel. 532 033 169, Email: mariusz.biernacki@wody.gov.pl

Kierownik merytoryczny projektu: Katarzyna Izydorczyk, ERCE PAN
tel. 691 435 271, Email: k.izydorczyk@erce.unesco.lodz.pl

Koordynator ze strony FDPA: Monika Szymańska
tel. 694 407 392, Email: m.szymanska@fdpa.biz.pl

Koordynator ze strony FPP Enviro: Paweł Szałański
tel. 784 696 333, Email: pawel.szalanski@fppenviro.pl